

5 (V.) Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Účelom navrhovaných opatrení je efektívne využívať územný potenciál regiónov, kľúčovou prevenciou je vytvorenie vzájomne zosúladeného systému riadenia verejných politík na zabezpečenie spoločnej intervencie všetkých úrovní verejnej správy (od obcí, cez VÚC až po národnú úroveň) na území dotknutých regiónov Slovenska a Čiech, ktoré predstavujú širšiu úroveň riadenia hospodárskeho a sociálneho rozvoja s medziregionálnou a miestnou úrovňou za účasti všetkých zainteresovaných aktérov.

Tieto opatrenia budú dosiahnuté prostredníctvom nasledovných krokov:

1. Prevencia vplyvov na životné prostredie a zdravie dotknutého územia.
2. Eliminácia vplyvov na životné prostredie a zdravie dotknutého územia.
3. Minimalizácia vplyvov na životné prostredie a zdravie dotknutého územia.
4. Kompenzácia vplyvov na životné prostredie a zdravie dotknutého územia.

Vo vzťahu k vyššie uvedenému hodnoteniu opatrení a očakávanému vplyvu implementácie tohto strategického dokumentu je potrebné vychádzať z ďalších strategických dokumentov s dosahom do roku 2030 a prijať nasledujúce opatrenia na prevenciu, elimináciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie pri napĺňaní vízie a stratégie v nich obsiahnutej:

- Dôsledne využiť koordinačnú funkciu tohto strategického dokumentu s dôrazom na zvýšenie súčinnosti environmentálnej, sociálnej a hospodárskej politiky, efektívnosti verejných intervencií a ich synergické efekty v dotknutých krajoch.
- Premietnuť jednotlivé Priority Programu do **prevencie** vplyvov na životné prostredie a zdravie pri dôslednom uplatnení integrácie environmentálnych aspektov naprieč všetkými integrovanými investičnými balíčkami a jednotlivými investíciami v krajoch.
- Osobitnú pozornosť venovať podpore environmentálnych inovácií a rozvoju environmentálnej infraštruktúry a využitiu jej synergických efektov vo sfére ekonomickej a sociálnej, potrebnej na **elimináciu** vplyvov na životné prostredie a zdravie.
- Pri rozhodovaní o riadiacich intervenciách smerujúcich k naplneniu jednotlivých aktivít Programu dôsledne uplatňovať nielen monetárne, ale predovšetkým spoločensko-ekonomické, sociálne a environmentálne aspekty posudzovania ich efektívnosti a zabezpečiť ich dôkladné posúdenie v rámci procesov SEA a EIA, a tým **minimalizovať** ich vplyv na životné prostredie a zdravie.
- **Kompenzovať** vplyv Programu cez implementáciu dokumentu Agendy 2030 plniaceho aj funkciu Národnej stratégie regionálneho a územného rozvoja považovať za východiskový záväzný dokument pre formulovanie partnerskej zmluvy SR a EU pre

programové obdobie štrukturálnych fondov 2021-27 a premietnuť ňou definované rozvojové programy do štruktúry podporných nástrojov.

- Pri implementácii Programu dôsledne využívať nástroje monitoringu a objektívneho hodnotenia a na ich základe adaptovať stratégiu reflektujúcu aktuálne zmeny vonkajších a vnútorných podmienok jej implementácie.

5.1. Opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia, ktoré by mohli vyplývať z realizácie strategického dokumentu.

Ochrana a rozvoj prírodných, ľudských a kultúrnych zdrojov

V Programe je venovaná osobitná pozornosť lokálnym investíciám verejného sektora v oblasti všetkých navrhovaných Priorít v kľúčových verejných infraštruktúrnych projektoch.

V priemete Programu do regionálnych strategických dokumentov zabezpečiť naplnenie vyvážené všetkých Priorít definovaných v Programe, osobitne:

- Venovať pozornosť investičným intervenciám smerujúcim k optimalizácii modal splitu v zmysle Bielej knihy EU o doprave (Európska komisia, 2020) ako kľúčového aspektu zvýšenia environmentálnej udržateľnosti dopravy.
- Venovať pozornosť investičným intervenciám smerujúcim k zníženiu konečnej energetickej spotreby v sektore dopravy (v dotknutom území).
- Venovať pozornosť investičným intervenciám smerujúcim k elektromobilite v cestnej a železničnej doprave a podstatnému zníženiu emisií a hluku v doprave.
- Do r. 2027 zohľadniť v Aktivitách - projektoch potrebu zvýšenia tempa podielu obnoviteľných zdrojov energie (OZE) na celkovom pokrytí potreby energií v SR do roku 2030 pri zohľadnení environmentálnych limitov a skutočného potenciálu v SR ako aj sociálnej dostupnosti energie z OZE.
- Pri konkrétnych Akciách - projektoch využívania OZE je potrebné brať do úvahy a rešpektovať územia sústavy Natura 2000 a predmety ich ochrany nie len pri ich realizácii, ale už v štádiu ich prípravy a plánovania a taktiež nie len pri ich budovaní priamo v týchto územiach.
- Pri investičnej prioritě podpory využitia biomasy ako zdroja energie v Akciách - projektoch zhodnotiť potenciál produkcie biomasy vhodnej na takýto spôsob zhodnotenia v SR a ČR so zahrnutím inštalovanej kapacity a spotreby už existujúcich zariadení, najmä v prípade energetickeho využívania drevnej štiepky.
- Pri investíciách v oblasti odpadu posudzovať toto ako krajnú možnosť jeho zhodnotenia a preferovať zhodnotenie recykláciou.
- Venovať pozornosť Akciám - projektom smerujúcim k odstráneniu starých environmentálnych záťaží s cieľom zásadne zmeniť kvalitu dlhodobu environmentálne zaťažených území a využiť potenciál týchto lokalít/plôch na racionálny územný rozvoj.
- Pri preventívnych opatreniach na zmiernenie negatívnych dôsledkov potenciálneho zaplavenia, zamokrenia a sucha rekonštrukciami odvodňovacích kanálov v záujme zlepšenia potenciálu poľnohospodárstva je potrebné osobitnú pozornosť venovať

vplyvu týchto opatrení na vodný režim v krajine, režim vodných tokov, na dopady na prirodzené ekosystémy, osobitne na cenné mokradľové spoločenstvá, ale aj na vplyv na eróziu pôdy. V rozpracovaní Programu je potrebné venovať osobitnú pozornosť nasmerovaniu investícií týkajúcich sa rozvoja ľudských zdrojov, Aktivity cieľť na environmentálnu edukáciu (ochrana životného prostredia, ekologické poľnohospodárstvo, zdravé potraviny, dopad kvality životného prostredia na kvalitu života a pod.).

- vo vzťahu k rozvoju ľudským zdrojov je nevyhnuté v rozpracovaní Programu podporovať aktivity smerujúce k zásadnému zvýšeniu kvality vzdelávania sa dlhodobu, vytvorenie funkčnej modernej koncepcie edukačného systému na všetkých vzdelávacích stupňoch, vrátane celoživotného vzdelávania.
- pre rozvoj ľudských zdrojov z hľadiska zlepšenia populačného vývoja prostredníctvom podpory mladých rodín je potrebné podporovať investície rozvíjajúce ekologické obhospodarovanie pôdy.
- z hľadiska stabilizácie mladých ľudí sú v rámci rozpracovania Programu rozvoja sú podstatné Aktivity zamerané na budovanie tzv. stabilizačných bytov, na rozvoj infraštruktúry a tvorbu pracovných príležitostí.
- v podmienkach dotknutých krajov zapájať miestnych aktérov do komerčného využívania potenciálu lokalít kultúrneho dedičstva. Ide často o jedinečné miesta, v ktorých aktéri nemôžu byť existenčne závislí len od komerčných aktivít využívajúcich genia loci a od služieb poskytovaných návštevníkom lokalít. z hľadiska rozvoja kultúrneho potenciálu a zhodnocovania kultúrneho kapitálu regiónov Slovenska je potrebné v rámci rozpracovania Stratégie rozvoja rozvíjať také investície a činnosti, ktorých výsledkom bude zvýšená osвета a propagácia kultúrneho dedičstva.
- vytvorenie systému monitorovania činností v oblasti kultúry na všetkých úrovniach, vrátane mapovania kultúrnych hodnôt a aktivít, inštitúcií a organizácií, aktivít kreatívneho priemyslu s tvorbou informačných databáz.

Konkrétne opatrenia na odvrátenie, zníženie alebo zmiernenie prípadných významných negatívnych vplyvov na životné prostredie vrátane zdravia sú posudzované v štruktúre jednotlivých Priorít hodnoteného Programu (Príloha 1. Kapitola 2. Priority):

Priorita 1.1 Životné prostredie

Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmiernovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility.

Špecifický cieľ:

Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof, ako aj odolnosti, a to s prihliadnutím na ekosystémové prístupy.

Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské dotknuté oblasti.

Klimatické zmeny majú významný vplyv na životné prostredie a následne aj na hospodárstvo a kvalitu života. Napriek tomu, že sú vnímané ako globálny problém, je žiadúce podporovať aktivity zamerané na znižovanie ich dopadov aj na lokálnej úrovni. V rámci programu cezhraničnej spolupráce budú podporené spoločné aktivity, ktoré súvisia s prevenciou a odstraňovaním následkov prírodných katastrof a s podporou ekosystémov v ich prispôbení sa klimatickým zmenám.

V rámci tejto priority budú financované investičné aj neinvestičné aktivity.

Typy akcií:

Zber a výmena dát, informácií a skúseností:

Zameranie podpory sa orientuje na zber a výmenu dát a informácií potrebných na predchádzanie negatívnych dopadov klimatických zmien, na zmapovanie aktuálnej situácie v tejto oblasti a transfer know-how v súvislosti s manažmentom katastrof zapríčinených klimatickými zmenami.

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: zber a vyhodnotenie klimatických dát a očakávaných dopadov zmeny klímy, tvorbu analýz, modelov a prognóz vývoja zmeny klímy v budúcnosti a výmenu skúseností v tejto oblasti (manažment katastrof – povodne, požiare, vodná erózia atď.).

Realizácia spoločných stratégií a akčných plánov:

Podporená bude tvorba spoločných stratégií a akčných plánov na zlepšenie životného prostredia, jeho prispôbenie klimatickým zmenám a na predchádzanie negatívnych dopadov týchto zmien – predovšetkým však s dôrazom na realizáciu pilotných akcií.

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: realizáciu spoločných opatrení na predchádzanie vysychania vodných zdrojov a vodných ekosystémov, realizáciu spoločných stratégií a akčných plánov na prevenciu a odstraňovanie dôsledkov prírodných rizík (povodní, vodnej erózie, požiarov, invázných druhov rastlín a živočíchov), tvorbu spoločných systémov integrovaného rizikového manažmentu.

Zvyšovanie povedomia o zmierňovaní a prispôbovaní sa zmene klímy:

Podpora sa zameriava na zvýšenie informovanosti u rôznych skupín obyvateľstva a praktických a konkrétnych krokoch, ktoré môžu prispieť k zníženiu negatívnych dopadov klimatických zmien.

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: zvyšovanie informovanosti o príčinách a dopadoch zmeny klímy s dôrazom na praktické využitie v každodennom živote, disemináciu príkladov dobrej praxe.

Očakávané výsledky (príspevok k plneniu špecifického cieľa):

Realizáciou spoločných aktivít budú posilnené väzby medzi príslušnými inštitúciami a odborníkmi na oboch stranách hranice, vďaka čomu budú môcť byť prijímané vhodné opatrenia a realizované pilotné projekty s cezhraničným presahom. Z dlhodobého hľadiska program prispeje k zníženiu negatívnych dopadov klimatických zmien v regióne a zvýši sa jeho odolnosť voči rizikám a nepriaznivým prírodným javom. Verejnosť bude viac informovaná o súčasnom stave klímy a dopadoch jej zmien a o konkrétnych a praktických možnostiach ich zmiernenia.

Intervencia:

Orientovať sa na detailné spracovanie stavu ŽP v dotknutých regiónoch spracovaných v kapitole 3.1 a 3.2 Správy.

Stanovisko spracovateľa Správy:

Z dlhodobého hľadiska Program prispeje k zníženiu negatívnych dopadov klimatických zmien v regióne a zvýši sa jeho odolnosť voči rizikám a nepriaznivým prírodným javom. Verejnosť bude viac informovaná o súčasnom stave klímy a dopadoch jej zmien a o konkrétnych a praktických možnostiach ich zmiernenia.

Realizácia spoločných aktivít prispeje k posilneniu existujúcich a vytvoreniu nových partnerstiev a sietí, ktoré prostredníctvom výmeny skúseností, spoločných akčných plánov a stratégií budú hľadať riešenia na udržanie biotopov a ochranu územia s vysokým stupňom biodiverzity. Spoločné projekty prispievajú k zlepšenej kvalite životného prostredia v danom regióne, z ktorej budú profitovať obyvatelia aj návštevníci podporovaného územia. Výsledkom tejto priority bude aj lepšia informovanosť o stave životného prostredia a zvýšené povedomie obyvateľov o praktických spôsoboch ochrany prírody.

Priorita 2.1 Vzdelávanie

Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv.

Zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu.

Podporu a školenie učiteľov a školských pedagógov, a spoluprácu s miestnymi komunitami na rozvoji inkluzívnejších postupov.

Špecifický cieľ:

Zlepšenie rovnakého prístupu k inkluzívnym a kvalitným službám v oblasti vzdelávania, odbornej prípravy a celoživotného vzdelávania rozvíjaním dostupnej infraštruktúry vrátane posilňovania odolnosti pre dištančné a online vzdelávanie a odbornú prípravu.

Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti.

Prihraničné regióny česko-slovenského pohraničia sú charakteristické pomerne dobre rozvinutou infraštruktúrou škôl na všetkých stupňoch ISCED. Napriek uspokojivej kvalite

základného školstva a dostatočnej profilizácii stredného a vysokého školstva existuje potenciál pre zlepšenie v oblasti všetkých stupňov vzdelávania formou cezhraničnej spolupráce.

V rámci tejto priority budú financované neinvestičné aktivity. V odôvodnených prípadoch je možné obstaráť aj nevyhnutné vybavenie na realizáciu aktivít, avšak nesmie predstavovať významnú časť rozpočtu projektu.

Typ akcie:

Výmena vedomostí, skúseností, odborných poznatkov a dobrej praxe medzi vzdelávacími inštitúciami na všetkých stupňoch vzdelávania od predprimárneho až po vysoké školstvo:

S cieľom skvalitnenia obsahu vzdelávania bude podporovaná spolupráca zameraná nielen na rozvoj mäkkých zručností, ale i odborných tém. Spolupráca bude zameraná na hľadanie spoločných tém a záujmov vzdelávacieho procesu v cezhraničnom kontexte; predpokladom zrealizovaných výstupov je preto ich využívanie na oboch stranách hranice.

S cieľom skvalitnenia foriem vzdelávania bude podporované zavádzanie a posilňovanie inovatívnych spôsobov vzdelávania a nových didaktických prístupov, vrátane špecifických foriem vzdelávania ako napríklad práca s talentmi, so žiakmi/ študentmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami či praktické vyučovanie.

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: vytváranie spoločných vzdelávacích materiálov a obsahov, podpora rozvoja digitálnych zručností vrátane bezpečnosti na internete a prevencie sociálno-patologických javov (kybernetická šikana, diskriminácia atď.), aktivity zamerané na zvýšenie využívania inovatívnych a nových foriem a postupov vrátane online a dištančného vzdelávania (napr. odborné stáže, spoločné vzdelávacie aktivity), aktivity podporujúce mobilitu žiakov a študentov (medzi vzdelávacími inštitúciami) a mobilitu učiteľov, aktivity podporujúce spoluprácu so zamestnávateľmi s cieľom zvýšiť kvalitu a adresnosť duálneho a profesijne orientovaného vzdelávania.

Očakávané výsledky (príspevok k plneniu špecifického cieľa):

Cezhraničná spolupráca a výmena skúseností, poznatkov a dobrej praxe prispeje k skvalitneniu vzdelávania (jeho obsahu i foriem) a k zvýšenej prepojenosti vzdelávania na špecifické potreby prihraničného regiónu.

Intervencia:

Odporúčame robiť podrobné analýzy a porovnania výsledkov vzdelávacích štruktúr na Slovensku a v Čechách.

Stanovisko spracovateľa Správy:

Realizáciou spoločných aktivít budú posilnené väzby medzi príslušnými vzdelávacími inštitúciami, pedagógmi a odborníkmi na oboch stranách hranice, vďaka čomu budú môcť byť prijímané vhodné opatrenia a realizované pilotné projekty s cezhraničným presahom.

Profitujúcou skupinou bude mládež a študenti.

Priorita 2.2 Kultúra a cestovný ruch

Z hľadiska rozvoja kultúrneho potenciálu a zhodnocovania kultúrneho kapitálu dotknutých regiónov je potrebné v rámci rozpracovania Aktivít - projektov rozvíjať také investície a činnosti, ktorých výsledkom bude zvýšená osвета a propagácia kultúrneho dedičstva.

Aktivizovať vytvorenie systému monitorovania činností v oblasti kultúry na všetkých úrovniach, vrátane mapovania kultúrnych hodnôt a aktivít, inštitúcií a organizácií, aktivít kreatívneho priemyslu a tvorba informačných databáz.

Špecifický cieľ:

Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie.

Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti.

Hospodárske a sociálne dôsledky vyplývajúce z cestovných obmedzení z dôvodu pandémie COVID-19 v rokoch 2020 a 2021 významne zasiahli aj sektor cestovného ruchu a znížili cezhraničnú turistickú mobilitu takmer na nulu. Program cezhraničnej spolupráce preto nadväzuje na podporu tohto sektora v predchádzajúcich programových obdobiach a osobitne sa zameriava na využitie potenciálu kultúry a cestovného ruchu pri posilňovaní hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie ako na jeden z nástrojov zmierňovania dopadov pandémie a zvyšovania odolnosti regiónu.

V rámci tejto priority budú financované investičné aj neinvestičné aktivity. Jej súčasťou bude aj **Fond malých projektov** zameraný na menšie investície do infraštruktúry.

Typy akcií:

Zachovanie a obnova kultúrneho a prírodného dedičstva:

V rámci tohto typu akcie bude kladený dôraz na prepájanie existujúcich pamiatok a služieb na oboch stranách podporovaného územia a investičné aktivity na zachovanie, či obnovu hmotného a nehmotného kultúrneho dedičstva, ktoré má cezhraničný význam. Bude preto možné podporiť aktivity na zlepšenie technického stavu hmotného kultúrneho dedičstva a dovybavenie expozícií kultúrnych, technických a prírodných pamiatok s cezhraničným významom.

V rámci tohto typu akcie budú podporené aj aktivity zamerané na zachovanie, modernizáciu a budovanie turistickej infraštruktúry, ktorá umožní prepájanie atraktivít v území (cyklistická, pešia, vodná, bežecká infraštruktúra, odpočívadlá, rozhľadne, informačné a navigačné systémy, riešenia pre uloženie a parkovanie bicyklov či nabíjanie elektrobicyklov, elektrokolobežiek, elektromotocyklov).

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: aktivity zamerané na zachovanie a zlepšenie technického stavu hmotného kultúrneho dedičstva a prírodných pamiatok, aktivity na vybudovanie zázemia pre zachovanie a rozvoj nehmotného kultúrneho dedičstva vrátane jeho digitalizácie, aktivity zamerané na vytvorenie komplexnej turistickej ponuky v prihraničí (napr. prepojenie určitého typu pamiatok formou náučných chodníkov, tematických ciest), aktivity zamerané na zachovanie, modernizáciu a budovanie turistickej infraštruktúry.

Spolupráca a výmena skúseností pri vytváraní a propagácii komplexných produktov cestovného ruchu:

Dôležitou súčasťou podpory budú neinvestičné aktivity s cieľom zvyšovania povedomia a informovanosti verejnosti o dostupných produktoch a službách cestovného ruchu. Podpora bude smerovať aj na zatriktívnenie produktov cestovného ruchu a destinácií a posilnenie destinačného manažmentu s cieľom podporiť spoločné stratégie a aktivity zahrňujúce spoločné činnosti v oblasti marketingu a propagácie, výmenu informácií a know-how v oblasti systémov kvality, zvyšovanie atraktívnosti produktov a služieb pre návštevníkov, či vytváranie spoločných produktov a destinácií pod jednotným označením.

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: aktivity posilňujúce informovanosť o možnostiach využívania kultúrneho a prírodného dedičstva v prihraničí vrátane inovatívnych a digitálnych prístupov, realizáciu spoločných aktivít a stratégií zahrňujúcich integráciu destinácií, spoluprácu v oblasti vzdelávania pracovníkov cestovného ruchu, výmenu know-how a podobne.

Očakávané výsledky (príspevok k plneniu špecifického cieľa):

Výsledkom podporených aktivít bude zvýšená ponuka turistických atraktivít a zvýšený počet a kvalita služieb v cestovnom ruchu v cezhraničnom regióne. Celý sektor sa postupne vráti ku kontinuálnemu rozvoju pred začatím pandémie COVID-19. Turistické destinácie budú lepšie riadené a propagované, a to aj prostredníctvom posilnených cezhraničných väzieb, spoločných produktov a inovatívnych riešení. Následkom týchto faktorov bude opäť postupne narastať návštevnosť regiónu, čo sa prejaví aj v podobe ekonomických a sociálnych výhod pre obyvateľov územia.

Intervencia:

Dať do pozornosti vplyvy na kultúrne dedičstvo a prírodné chránené oblasti v presahu Slovensko - Česko, ale tiež cezhraničné presahy s ostatnými dotknutými krajinami vrátane Poľska a Rakúska.

Stanovisko spracovateľa Správy:

V podmienkach Programu z úrovne samospráv podporovať Aktivity - projekty, ktoré budú zapájať miestnych aktérov do komerčného využívania potenciálu lokalít kultúrneho dedičstva. Ide často o jedinečné miesta, v ktorých aktéri môžu aktérmi komerčných aktivít využívajúcich genia loci a od služieb poskytovaných návštevníkom lokalít s dôrazom na obmedzenia vyplývajúce zo samotnej ochrany lokality. Práve týmto skupinám aktérov je potrebné vytvoriť motivačné podmienky (ekonomického charakteru) a identifikovať postupy na podporu rozvoja činností v lokalitách kultúrneho dedičstva tak, aby sa zachovali miestne tradície hospodárskeho aj kultúrneho charakteru a aby zostal zachovaný aj charakteristický vzhľad krajiny tak, aby bol rozvoj územia v súlade s myšlienkami Európskeho dohovoru o krajine, ktorý sa zameriava na zachovávanie jedinečností kultúrnej krajiny, čo spadá pod posudzovaný prioritný krok rozvoja kultúrneho potenciálu a zhodnocovania kultúrneho kapitálu regiónov Slovenska a Česka.

Priorita 3.1: Inštitucionálna spolupráca

Zvyšovanie efektivity verejnej správy podporou právnej a administratívnej spolupráce a spolupráce medzi občanmi, aktérmi občianskej spoločnosti a inštitúciami, najmä s ohľadom na riešenie právnych a iných prekážok v pohraničných regiónoch.

Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti.

Napriek pomerne vysokej miere kompatibility systémov verejnej správy a príslušnej legislatívy medzi Českou a Slovenskou republikou existuje výrazný priestor na posilnenie a prehĺbenie ich inštitucionálnej spolupráce a zvýšenie efektívnosti verejnej správy a ďalších spolupracujúcich subjektov, a to najmä v prihraničných regiónoch, ktoré sú najviac zasiahnuté deliacou funkciou štátnych hraníc.

V rámci tejto priority budú financované neinvestičné aktivity. V odôvodnených prípadoch je možné obstaráť aj nevyhnutné vybavenie na realizáciu aktivít, avšak nesmie predstavovať významnú časť rozpočtu projektu.

Typ akcie:

Spolupráca verejnej správy a spolupracujúcich subjektov na oboch stranách prihraničného územia:

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: aktivity podporujúce vytváranie a upevňovanie partnerstiev, sietí a podporných cezhraničných štruktúr, aktivity podporujúce výmenu skúseností a dobrej praxe inštitúcií verejnej správy a spolupracujúcich subjektov v rôznych oblastiach, aktivity zamerané na identifikáciu a znižovanie administratívnych bariér cezhraničnej spolupráce (napr. v oblasti zamestnávania osôb z druhého štátu, uznávania vzdelania a kvalifikácií, poskytovania sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti).

Očakávané výsledky (príspevok k plneniu špecifického cieľa):

Výsledkom podporených aktivít bude posilnenie existujúcich a vytvorenie nových partnerstiev, ktoré budú spoločne hľadať riešenia právnych a iných prekážok v prihraničných regiónoch. Výmenou skúseností a príkladmi dobrej praxe sa vytvoria efektívnejšie mechanizmy verejnej správy, a tým budú v územiach s funkčnými cezhraničnými väzbami znížené administratívne prekážky a obmedzená deliaca funkcia štátnej hranice.

Intervencia:

Úlohou Aktivít - projektov je prijatie konkrétnych politík pre nedostatočne zastúpené a znevýhodnené skupiny a zabezpečiť, aby sa súčasne riešili všetky prekážky zamestnania (poskytovanie zamestnania, vzdelávania, odbornej prípravy, zdravotníctva, starostlivosti o deti, bývania, dopravy a iných sociálnych služieb). Posilnenie iniciatívy na tvorbe bezbariérovej dostupnosti verejných budov s funkciami verejného využívania a bývania. Budovanie iniciatív samosprávy a vytvorenie efektívnych a flexibilných nástrojov sociálnej politiky s adekvátnym finančným príspevkom a súčasne zvýšenie ich kontroly nad vykonávaním týchto právomocí.

Stanovisko spracovateľa Správy:

Pri študovaní niektorých zákonov (EIA, Stavebný zákon a pod. a vykonávacích predpisov krajov, nariadení.) na Slovensku a v Čechách došlo v priebehu odlúčenia k zmenám, ktoré môžu byť prekážkou pri schvaľovaní jednotlivých projektov pri Inštitucionálnej spolupráci. V rámci tejto priority budú financované predovšetkým neinvestičné aktivity, o to viac však vytvorí priestor na posilnenie a prehĺbenie ich inštitucionálnej spolupráce a zvýšenie efektívnosti verejnej správy a ďalších spolupracujúcich subjektov.

Priorita 3.2: Miestne iniciatívy

Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu “ľudia ľuďom”. Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti.

Miestne iniciatívy cezhraničnej spolupráce sú zamerané predovšetkým na vzájomné spoznávanie sa obyvateľov prihraničných regiónov a budovanie dôvery medzi nimi. Aktivity sa budú realizovať prostredníctvom nástroja people-to-people v rámci Fondu malých projektov. Ich cieľom je vytvárať podmienky na vzájomné stretávanie sa a spoločné trávenie času obyvateľov všetkých vekových kategórií, predovšetkým prostredníctvom voľnočasových a vzdelávacích aktivít. Sú spravidla dostupné pre široký okruh cieľových skupín na menšom geografickom území, pričom dokážu flexibilne podporovať individuálne aj skupinové iniciatívy s dôrazom na cezhraničné výmeny a spoluprácu. Prínosom týchto projektov pre konkrétnych ľudí žijúcich v prihraničných regiónoch je nadobudnutie povedomia o kultúre a zručnostiach susediacich regiónov, znižovanie jazykovej bariéry, získavanie užitočných informácií a kontaktov, ako aj športové vyžitie.

V rámci tejto priority budú financované neinvestičné aktivity. V odôvodnených prípadoch je možné obstaráť aj nevyhnutné vybavenie na realizáciu aktivít, avšak nesmie predstavovať významnú časť rozpočtu projektu.

Typ akcie:

Vytváranie nových a upevňovanie existujúcich partnerstiev, sietí a cezhraničných štruktúr vrátane činností zameraných na voľnočasové a záujmové aktivity:

Tento typ akcie zahŕňa napríklad: aktivity podporujúce sociálne, športové a kultúrne kontakty v cezhraničnom území, spoločné aktivity v rôznych oblastiach (napr. história, kultúra, umenie, príroda, technológie, zdravie, životný štýl), aktivity podporujúce zapájanie obyvateľov do správy vecí verejných.

Očakávané výsledky (príspevok k plneniu špecifického cieľa):

Výsledkom podporených aktivít budú užšie osobné a pracovné vzťahy medzi obyvateľmi prihraničných regiónov. Intervencie tým prispievajú k budovaniu vzájomnej dôvery a tolerancie na oboch stranách hranice. Intenzívne kultúrne a spoločenské kontakty sú tiež významným predpokladom ďalšieho rozvoja ekonomiky a postupného zvyšovania kvality života v programovom území.

Intervencia:

Úlohou Aktivít - projektov je prijatie konkrétnych politík pre nedostatočne zastúpené a znevýhodnené skupiny a zabezpečiť, aby sa súčasne riešili všetky prekážky zamestnania (poskytovanie zamestnania, vzdelávania, odbornej prípravy, zdravotníctva, starostlivosti o deti, bývanie, dopravy a iných sociálnych služieb). Prínosom týchto projektov pre konkrétnych ľudí žijúcich v prihraničných regiónoch je nadobudnutie povedomia o kultúre a zručnostiach susediacich regiónov, znižovanie jazykovej bariéry, získavanie užitočných informácií a kontaktov, ako aj športové vyžitie.

Stanovisko spracovateľa Správy:

Je potrebné prízvukovať, že cieľom tejto Priority a Aktivít je vytvárať podmienky na vzájomné stretávanie sa a spoločné trávenie času obyvateľov všetkých vekových kategórií, predovšetkým prostredníctvom voľnočasových a vzdelávacích aktivít. Sú spravidla vytvárané pre široký okruh cieľových skupín na menšom geografickom území, pričom dokážu flexibilne podporovať individuálne aj skupinové iniciatívy s dôrazom na cezhraničné výmeny a spoluprácu.